

Izhaja
trikrat na teden:
v torek, četrtek,
soboto.

PRAVIČNOST

ZA RESNICO
OD BOJA
DO ZMAGE!

Issued
threetimes a week
Tuesday, Thursday
Saturday.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO SLOVENSKE PODPORNE DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGO.

ŠTEV. (No.) 72.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 16. JUNIJA — SATURDAY, JUNE, 16, 1923.

LETO (VOL.) IX.

Dvojni jubilej slovenskega apostola.

KRATKE AMERISKE VESTI

— Mokraška liga v državi Ohio je navedla slučaje, v katerih suhaški detektivi in komisariji uporabljajo naravnost tiranske metode proti ljudem, ki se drzno pokusijo kaj močnejšega kot vodo. Slučaji bodo prišli pred najvišje zvezno sodišče.

— Delavski department v Washingtonu podaja poročilo, da je bilo gotovi odstotek delavstva brezposelnega v mesecu maju, proti koncu meseca se je zaposlenost zopet dvignila in kaže na zelo napredno prihodnost.

— Sto-milijondolarska predloga za izboljšanje potov in cest v državi Illinois je končno prodrla včeraj v državni zbornici v Springfieldu in je poslana v podpis guvernerju Smallu.

— Senatska zbornica v Springfieldu je včeraj sprejela predlogo s katero zahteva, da Len Small kot guverner odsluži Ben Newmarka, ki ga je po waukeganškem procesu imenoval za maršala ognjegasev v Illinoisu.

— Kongresnik J. N. Tincher je izjavil v Pratt, Kansasu, da namerava senator Robert M. La Follette kandidirati na tretji listi nasproti Hardingu. Radikalnejši republikanci so silno veseli te novice.

— Iz Oklahoma City, Okla. poročajo o silnem naraščanju tamkajšnje North Canadian reke. Betonski jezovi so v nevarnosti, da jih voda podere. Ako se kaj takega dogodi, bo vsa okolica pod vodo pravi poročilo.

— V Jersey City, N. J. so trije avtomobilski banditi zasacili bančnega denarnega sela M. McDaniela in mu odvzeli denarno torbo, v kateri je imel za \$12,172. v zlatu.

— Iz države Pennsylvania prihajajo pritožbe farmarjev, da jim ni mogoče dobiti zadostne pomoči za delo na farmah. Naprosili so razne učne zavode, da bi se jim poslalo za delo dijake, mej časom počitnic.

— V St. Marys, Kans. bo tamkajšnji katoliški kolegij Materie Božje praznoval srebrni jubilej svojega obstanka dne 13. julija.

— V Grayling, Mich. se je pripetila velika železniška nesreča, ko je lokomotiva Michigan Central železnice zavozila iz tira na obračevalnici. Lokomotiva se je preobrnila. Strojvodja, kurjač in 4 zavirači so bili na mestu mrtvi.

— Mesto Boston je popolnoma zavito v dim že na dva dni. Dim prihaja iz gorovja, kjer se je razpasel požar na več sto milj daleč.

— V Minneapolis, Minn. bodo imeli to leto kot se čuje svoj sestanek vsi glavni poštarji osrednjega dela Zedinjenih držav. Gre se za bolj praktično izboljšanje dostavljanja in prevoza pošte.

— Iz Colorado Springs, Colo. poročajo, da letina sladkorne pese zelo slabo obeta. Vsled tega je pričakovati, da se bo cena sladkorju dvignila do jeseni.

— V High School v Aurora, Minn. je bila pri graduiranju odlikovana kot načelnica razreda Slovenka Miss Fannie Jerina. To je vesela vest za vso slovensko javnost v Ameriki.

— Westinghouse Electric Co. v New Yorku je odločila prodati svojim delavcem za 20 tisoč dolarjev navadnih delnic. S tem hoče omenjena družba zainteresirati bolj svoje delavce, ki delajo za njo.

GENERAL ŠEN V BANDIDSKEM UJENIŠTVU.

Peking. — Odškodnina, proti kateri so izpustili kitajski banditi tujezemce ujetnike je bila 2 tisoč vojaških uniform in \$87.000 v gotovini. Ker pa ta svota še ni plačana vsa, so banditi pri pogajanju, katerega je vodil v imenu vlade general Šen, obdržali njega, dokler ne bo vlada plačala obljubljeno odškodnino.

NOVO RAZPOLOŽENJE MED ANGLIJO IN FRANCIJO.

Anglija ne kaže naklonjenosti Franciji. — Baldwin pride v kratkem na dan s svojim programom.

London. — Po poročilih, ki prihajajo iz krogov na Downing streetu, se čuje, da sedanja angleška vlada namerava izreči svoje definitivno mnenje glede okupiranega Rura. To mnenje seveda ne bo kot se sliši prav po volji Francoskim vladnim krogom, ker Anglija bo predlagala za izpraznitev zasedenega ozemlja kot se čuje.

Angleški novi ministrski predsednik Baldwin baje pripravila svoje načrte, ki jih bo predložil te dni kabinetu za odobritev. Njegov načrt glede spora mej Francijo in Nemčijo še ni znan po svojem bistvu, a vendar se trdi, da nasprotuje načrtom Poincareta, ki zahteva, večletno okupacijo Rura, za slučaj, da Nemčija ne ugodí v gotovem času reparacijskim zahtevam Francije.

Sicer pa pravi gospodarski in politični boj mej Anglijo in Francijo se bo še le začel v bližnji bodočnosti.

KITAJSKI PREDSEDNIK REZIGNIRAL.

London. — Glasom jutranjih poročil iz Londona, je prezident Li Yuanhung rezigniral in je zapustil mesto Peking. Vlade se bodo baje polastili bivši ministri, ki so pred par dnevi rezignirali in odšli iz Pekinga radi dosedanjega prezidenta.

NEČAKINJA ANGLEŠKE KRALJICE SE POROČILA.

London. — Svetovno znana Lady Mary Cambridge, tudi znana kot angleška lepota in nečakinja angleške kraljice Marije se je poročila včeraj v cerkvi sv. Margaret v plemenitih Worcesteru. Pri obredih so prisostvovali skoro vsi člani kraljeve družine in več drugih uglednih državnikov.

GENERAL BELL IMENOVAN ZA BANČNEGA PREDSEDNIKA.

Chicago. — Znani general Bell poveljnik 33. divizije na Francoskem mej vojno je bil včeraj imenovan za predsednika znane Hill State Bank, ki se nahaja na 3324 Lawrence ave.

SLUČAJ SMRTI MOUNTA SE NE DA ODKRITI.

Chicago. — Kdo bi bil morilec, ali kake smrti je umrl Leighton Mount, ki so ga našli pred par meseci mrtvega pod mostom na Lake Street blizu Evanstona, se ne da najti, dasi so oblasti posvetile vse svoje moči stvari in slučaj. Mrliški oglednik in preiskovalec Mr. Wolff je izjavil, da se nikakega sledu ne more najti, in da se bo preiskavo opustilo.

KAKO SE JE VPRIZORIL REVOLUCIJO V BULGARIJI?

Nad 20 tisoč oseb je bilo organiziranih za nastop. — Vojaški oficirji so organizirali vso stvar.

Pariz. — Prva poročila, ki so jih prejeli tukajšnji listi prinašajo podrobnejša poročila o vprizoritvi revolucije na Bulgarskem.

Organizatorji revolucije na Bulgarskem so dokazali, da revolucija se lahko vprizori brez večjega prelivanja krvi, ako je sistematično organizirana. Poročila celo govore, da je bilo na Bulgarskem ob času narodnih volitev vedno več mrtvih pri spopadih, kot pa jih je bilo pri sedanjemu preobratu.

Mladi oficirji, ki so stvar organizirali so najprvo poiskali in dobili imena vseh tistih oseb po vseh mestih in vaseh, ki so bili naklonjeni Stamboulskejevemu režimu. Nato so razstavili gotove osebe, jih pooblastili uradno, da so čakali trenutek, ko se je ministrskega predsednika Stamboulskeja aretiralo, kakor hitro se je poslalo brzojavne vesti po Bulgarski o aretaciji Stamboulskeja in njegovih ministrov, so ti tajno pooblaščenim zastopnikom nastopili in pozaprlji vse pristaje Stamboulskejeve vlade in sami zavzeli njih mesta. S tem je bil preobrat v par urah po vsej Bulgarski izvršen in nova vlada je bila že na svojem mestu. Revolucija, je bila osnovana tako spretno, da vsi tajni detektivi, ki jih je imel na preži Stamboulski niso znali najmanjše stvari, kaj se snuje v tajnih krogih.

Takoj po uradnem preobratu je nova vlada razposlala na vsa mesta in vasi gotove vojaške oddelke za vzdrževanje javnega miru. Aretacija se je začela po noči nekako ob 1. uri zjutraj v Sofiji. Pred stanovanje Stamboulskeja je prišel konjeniški skvadron in poveljujoči častnik je naznanil Stamboulskiju, da je nova vlada že v moči in da je aretiran. Stamboulski se je v tem trenutku silno razjezil nad notranjega ministra, izjavil je, da mu je silno žal, da ni zabitega osla iztirjal preje iz službe.

Poročila govore, da je bilo do 20 tisoč organiziranih po vsej Bulgariji za nastop, ki so tudi sodelovali, da se je preobrat izvršil.

Zadnja poročila govore, da je Stamboulski pobegnil in da organizira odpor mej agrarci proti novi vladi. Toda kot vse kaže, bo težko kaj izpeljal, to pa zato, ker armada je na strani nove vlade.

Ob Jugoslovanski in bulgarski meji je prišlo med nerednimi četami in jugoslovanskim vojaštvom do malega spopada, pri katerih je padlo 6 vojakov in več ranjenih. A na splošno nima ta praska kakega večjega pomena.

Po več krajih pravijo, da se kmetje oborožujejo. Pri mestu Popovo pravijo, da je zbranih par sto agrarcev, ki pa proti rednemu vojaštvu ne bodo zalegli mnogo.

TRAGEDIJA.

Chicago. — Osemdesetletni Emil Wende stanujoč na 1649 Belmont ave. je sinoči po kratkem prepiru ustrelil svojo ženo in nato se sebi pognal krogeljo v sence. Wende je bil rodom Nemec in je bil poročen v Nemčiji pred 48 leti.

DOVOLJENO SRELJATI NA TIHOTAPCE Z RUMOM.

Detroit. — Zvezni prohibicijski komisar, ki je včeraj pooblastil več tujih detektivov jim je obenem dal oblast, da smejo streljati na tihotapce, ki prevajajo v čolnih rum in žganje po michiganskem jezeru. Detektivi bodo oboroženi s posebnimi vojaškimi puškami.

TROCKIJEV AGENT KU-PUJE MUNICIJO.

Zaupljiv agent gre v Anglijo, da kupi municijo za rdečo armado.

Berolin. — Semkaj je došel, včeraj zaupljiv agent Trockija sedanjega ruskega vojnega ministra. Izjavil je, da je na poti v London, kjer bo stopil z britsko firmo za nabavo vojnega materijala za rusko armado.

Pogodba se bo sklenila kolikor znano za okroglo vrednost \$18,440,000.00.

Ruska komisija in angleški zastopniki, ki so se zadnji teden pogajali radi Anglo - Ruskega spora, ki je nastal pred par tedni so glasom uradnih poročil prišli do sporazuma.

Čudno in zelo značilno je le to, ker Trockij je vedno vpil, da so socialisti proti vsaki vojni, sedaj pa velikansko armado in milijoni gredo za oboroževanje. Bog ve, ako bi mogel nam to pojasniti oča Zavertnik? Počakajmo, morda se kaj pokadi iz njegove glave!

PREDSEDNIK HARDING UŠEL NESREČI.

Washington, D. C. — V mestu Lewesu, kamor se je predsednik odpeljal s svojo ženo zadnji pondeljek s predsedniško jahto je zatem, ko se je iz pristanišča odpeljal v avtomobilu komaj ušel nesreči, da ga ni zadel po glavi kabel, ki se utrgal nad njim. Prav pred njim je zadel po glavi nekega detektiva. Harding se je v tem hipu pripognil in se s tem izognil nesreči.

ČEŠKI DRŽAVLJANI MOREJO VOLITI.

Praga. — Po novi češki odredbi morajo vsi češki državljani voliti od 21. do 70. leta starosti. Poslanca za državni zbor in senatski zbor se voli na podlagi splošnih volitev. Predsednika države pa izvolijo v državni zbornici. Poslanca za državno zbornico imajo pravico voliti le tisti, ki so dosegli 26. leto. Kdor mej 26. in 70. letom ne voli ob času volitev je kaznovan po novi tozadnevni postavi.

DENARNE POSILJATVE.

Včerajšnje cene so bile jugoslovanskim dinarjem:

100 — Din.	\$ 1.40
500 — Din.	\$ 6.35
1000 — Din.	\$12.20
2500 — Din.	\$30.50
5000 — Din.	\$60.00

Za italijanske lire:

50 — Lir.	\$ 3.10
100 — Lir.	\$ 5.60
500 — Lir.	\$25.20
1000 — Lir.	\$49.50

Pač večjih svotah, ki presegajo 20 tisoč Din. ali 2 tisoč lir, damo še posebni popust. Predno pošljete denar čez druge tvrde se spomnite na naše podjetje, ki bo Vam poslalo Val denar v stari kraj ceneje in hitreje, kakor kje drugje. Naše cene so vedno najnižje!

Vse pošiljave naslavljajte na: BANČNI ODDELEK EDINOST 1849 W. 55th St. Chicago, I

1873. — 1898. — 1923.

PETDESET LET KOT MAŠNIK.

PETINDVAJSET LET KOT ŠKOF MEJ BRATI.

Naša ljubljena slovenska domovina je doživela važne vesele spominske dneve v Gospodovem letu 1923.

Naš prevzvišeni slovenski nadpastir Dr. Anton Bonaventura Jeglič knezoškof ljubljanski slavi letos zlati jubilej kot katoliški mašnik in srebrni jubilej kot knezoškof in nadpastir slovenskega vernega ljudstva.

Vsa slovenska domovina je te dni v slavlju, vsako verno slovensko srce z veseljem slavi te dneve, ko njihov vladika obhaja svoj srebrni jubilej kot knezoškof mej svojim lastnimi ljudstvom mej brati in sestrami.

Veliki so ti dnevi, ki bodo ostali zapisani z neizbrisnimi črkami v zgodovini našega naroda, vred s tistimi dnevi, skozi katere je vodil goreči slovenski apostol knezoškof Jeglič svoj verni slovenski narod.

K srebrnemu jubileju knezoškofa Jegliča je prinesel Ljubljanski "Slovenec" v števil. 118, z dne 27. maja t. l. sledeče vrstice v počast Njemu slovenskemu apostolu Dr. Antonu Bonaventura Jegliču knezoškofu ljubljanskemu:

Petindvajset let je leto preteklo, odkar je zasedel stolico ljubljanske škofije Anton Bonaventura Jeglič. Pomen tega odličnega sina slovenskega naroda se najbolje zrcali v tem, da se bo po njem imenovala v naši zgodovini cela doba, doba katoliškega preporeka koncem 19. in začetkom 20. stoletja. Leon XIII., Krek in škof Jeglič ji dajejo svoj znak: veliki papež kot avtor nesmrtnih enciklike Rerum Novarum, Krek, ki mu je bil ta dokument najjačja vzpodbuda, da je dal katoliškemu pokretu v Sloveniji krščansko-socialno smer, in Anton Bonaventura Jeglič, ki je načela krščanskega socializma s svojo avtoritetno oživotvoril kot najvišji duhovni pastir našega ljudstva. Kar je Nemcem bil škof Keppler, kar Italijanom kardinal Ferrari, kar Belgijcem Mercier, to je Slovencem škof Jeglič: cerkveni poglavar, ki je prešinil naše zasebno, politično in socialno življenje s krščanskimi načeli, umevajoč moderno dušo in potrebe našega časa.

K tej veliki nalogi je usposobila visokega slavljence njegova neupogljiva gorenjska narava, vzorna vzgoja in veliki študij. Pravi Gorenjec se je razodel v njem, ko je po avdijenici pri cesarju Francu Jožefu, kateri mu je očital, da podpira "revolucionarja" Kreka, dejal svojim dekanom: "Mi pa ostanemo, kar smo bili." To neomajnost je škof Jeglič vedno pokazal, kadar je šlo za načelne stvari, sledeč edino le svoji vesti, svojim dolžnostim napram cerkvi in napram svojemu narodu. Domača vzgoja je usmerjala njegov ognjevit temperament, vestni in vsestranski študij doma in v inozemstvu pa mu je dal tisti široki pogled na stvari, brez katerega bi ne bilo uspelo delo, ki ga je zahtevala od njega najvažnejša doba, katero je slovenski narod preživel.

Ko je nastopil svoje visoko mesto, je bilo takozvano svobodomiselnost v Sloveniji v svoji najbolj bojevitosti dobi in je postalo moda tistih, ki so hoteli biti izobraženi. Škof Jeglič je takoj spoznal najboljše sredstvo zoper to, ki je obstajalo v tem, da se postavi protikatoliškimi strujam našega časa.

(Dalje na 2. strani.)

IZ NEODRESENE DOMOVINE.

4000 primorskih železničarjev na cesti. Glasom vladnega odloka bi moralo tržaško železniško ravnanje...

Prefekt Pisenti nastopil službo.

Dne 19. m. m. je prvi prefekt novoustanovljene furlanske pokrajine, odvetnik Pisenti, nastopil svoje službeno mesto.

Trst zahteva univerzo.

V zadnji seji tržaškega občinskega sveta je sprožil občinski svet, comm. Asquini že staro vprašanje tržaškega vseučilišča in pozval občinsko upravo, da si prizadeva za končno ureditve tega načrta.

Slovenski pouk.

Goriški komisar dr. Nencetti je ukinit odlok prejšnjega začasnega komisarja dr. Pascolija, s katerim je prepovedal slovenski pouk na deželni — gluhonemnični. Poslej se bodo smeli ti nesrečniki zopet učiti v materinščini.

Istrske vesti.

Italijanska vlada je odredila, da se izbršeje v Istri vsi davčni dolgovci, iz let 1914. do 1918. Ta pomoč ne bo posebno velika, ker je bivša avstrijska oblast tudi med vojno strogo iztirjevala davke.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Vsem cenjenim naročnikom in prijateljem našega lista po državi Maryland, West Virginia in v državi Ohio naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš potovalni zastopnik Mr. Leo Mladich, ki je pooblaščen pobirati naročnino, oglaševanje in sploh vse, kar je v zvezi z listi Edinost.

Smrtna kosa med koroškimi Slovenci.

Zadnji čas smrt zelo kosi med koroškimi Slovenci. V št. Jakobu je umrl mizarski mojster Janez Tarman, v Gradnicah pa veleposestnik Janez Rebernik, oba v najlepših letih.

NAŠE JEDI DANES IN PRED TRISTO LETI.

Tekom zadnjih dvesto, tristo let so se v Evropi udomačile razne prej neznane vrste hrane in opojnih pijač ali zelišč.

Kava, katere prvotna domovina je Afrika okrog Abesinije, se je uvažala najprej v Avstraliji, kamor so jo zanesli v 12. in 13. stoletju.

Trst zahteva univerzo.

V zadnji seji tržaškega občinskega sveta je sprožil občinski svet, comm. Asquini že staro vprašanje tržaškega vseučilišča in pozval občinsko upravo, da si prizadeva za končno ureditve tega načrta.

Slovenski pouk.

Goriški komisar dr. Nencetti je ukinit odlok prejšnjega začasnega komisarja dr. Pascolija, s katerim je prepovedal slovenski pouk na deželni — gluhonemnični. Poslej se bodo smeli ti nesrečniki zopet učiti v materinščini.

Istrske vesti.

Italijanska vlada je odredila, da se izbršeje v Istri vsi davčni dolgovci, iz let 1914. do 1918. Ta pomoč ne bo posebno velika, ker je bivša avstrijska oblast tudi med vojno strogo iztirjevala davke.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Vsem cenjenim naročnikom in prijateljem našega lista po državi Maryland, West Virginia in v državi Ohio naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš potovalni zastopnik Mr. Leo Mladich, ki je pooblaščen pobirati naročnino, oglaševanje in sploh vse, kar je v zvezi z listi Edinost.

kakaovih zrn, pomešano s pšenično moko in vanilijo, imenujoč to pijačo "čokolati". V 17. stoletju se je naglo vdomačila med premožnimi sloji pri romarskih narodih, zlasti med Italijani, kjer je postala takorekoč narodna pijača.

Tobak so uvažali Portugalci iz Brazilije v Francijo in Italijo, kjer pa so ga spočetka rabili le kot zdravilo. V Angliji pa se je udomačil že po letu 1585, ter je postal v 17. stoletju strastno priljubljen.

Krompir se je razširil najprej v Angliji, toda le prav polagoma. Ljudem, posebno pa kmet-skemu prebivalstvu je veljal kot brezbožna jed, kot hudičovo zelišče; splošno je obstajal predsodek proti njemu, dasi so ga priporočali učenjaki in vlade in je bil čisto na kraljevskih pojedinah nalašč na programu.

Koruza se je vdomačila mnogo hitreje nego krompir, ker je bila bolj podobna dotlej običajnim sadežem in žitu. Najprej se je vdomačila v južno-evropskih deželah ter je dobila na Nemškem kakor tudi pri nas ime "turška pšenica", "tursčica".

Če primerjamo današnjo našo običajno hrano, vidimo, da se je jedilni list tekom zadnjih tristo let prav močno izpremenil. Človek iz Trubarjeve dobe bi danes debelo gledal, ako bi ga posadili za našo mizo.

IMENIK KNJIG KNJIGARNE EDINOST

1849 West 22nd Street Chicago, Ill.

Table of book titles and prices, including sections for Molitveniki, Angleški Molitveniki, Hrvatski Molitveniki, Nabozne Knjige, Potniški Oddelek, and Poezije in Pesmi.

Advertisement for Potniški Oddelek Bančnega Zavoda Emila Kiss-A, 133 Second Ave., New York, City. Includes a special offer for a book for \$1.00.

